

מצות חליצה פרק שנים עשר יבמות קה.

מסורת הש"ס

רקקה ולא חללה ולא קראה חליטה פסולה. ופוסלתה על האחין כדמפרש ואילן: אין כאן בית מיוחד. ואפי' מייבום לא פסלה: למאן. כלומר למאי הלכתא תני פסולה: אילימא. דלא משתריא בה לעלמא פשיטא: אלא לאו לאשמועינן דאפסלה מאחין. דקיי"ל במסכת

גִּטְיִין (דף כד:) כל מקום ששני חליצה פסולה פסולה ופוסלת על האחין גם פסול פסול ופוסל מן הכהונה: מאי שנה ריקקה. דפסלה: ומאי שנה קריאה. דלא פסלה דקמני ואין כאן בית מיחוש והאיל ומתרייה לדידה לא קא מעביד: קרייה. בין קודם חליצה מאן בימי בין לאחר חליצה ככה יעשה אי גמי אמרינן תמיכס לא מיחלפא לאינשי בחלוצה דליתא למימר הך בחר חליצה אמייס דאמרי הך קרייה דמקמי חליצה הואי אבל ריקקה דליתא אלא בחר חליצה מיחלפא לאינשי ויאמרו הך מדרקקה ודאי חללה לא בישרא ואפילו הכי הדרה ומתייבמת ויתא למינשי חלוצה לאחין: ושרי לה סיגרא. כלומר פטור ושלחנה מצית דין: אמרי ריקקה קמייאף לית בה מששא. ולא פסלה מאחין ומאן דחוי דמתייבמה סבר ריקקה בחר חליצה והוא כי אורחיה ושרינן חלוצה לאחין: מהו שפחלוך. בשניה: יבמה שרקקה דם מהו. מי והוא חליצה מעלייתא: אבל אגיד נר. מקרא הוא דביאל סהמאלך אמר לו אגיד לך את סהמאל הנגזר בשמים ורשום בכתב והוא אמת מכלל דאיכא בשמים כתב דליתו אמת בתמיה: מי כתיב וירקה רוק. דליהו משמע דלא יאה שם אלא רוק וירקה סתמא כתיב ואפילו רוק וד"א והכא נמי אי אפשר בלא כחצומו רוק: כדכח אמת. שפח"ה אמת ומתיימן ואינו חוזר ומצטל: (ו) אמר

(א) ספרי פרשת כי תנא,
(ב) [לקמן קו: סנהדרין
מט: א] ר"ה יח, (ד) [שם
יח. ע"ש], (ה) לעיל מט:
(ו) נדה נו, (ז) [שי"ך לעיל
במשנה קד: ח] [וע"ע
תוספות חולין כ. ד"ה לא],
(ט) [וע"ע תוס' ר"ה יח.
ותוס' בכורות כו. ד"ה
רבה],

תורה אור השלם

1. וְנִשְׁכַּח יִבְמֹתָיו אֵלָיו
לַעֲשֵׂי חֻשְׁבָּנָיו וְהִלָּחֵץ
לָאֵל מִעַל רִגְלוֹ וְהִלָּחֵץ
בְּמִיּוֹ וַיִּנְהַר אִמְרָה
כִּכָּה יַעֲשֶׂה אִישׁ אֶשֶׁר
אֵלָיו יִכֶּה אֶת בֵּית אֹתוֹ:
דְּבָרִים כֵּן הָא
2. אֲבָל אֲדִיד כָּל הָא
וְהָרָשָׁם מִבְּרָא אִמְרָה וְאִין
אֲחָד מִתְחַזֵּק עִמִּי עַל
אֵלֶּה בִּי אִם מִכְּבָּל
שָׂרָם: דִּנְיָא לִי
3. וְלֹכֵן נִשְׁכַּנְתִּי לִבִּית
עַל אִם יִתְפַּרֵּץ עִמִּי
עַל בִּבְרָה וּבִמְנוּחָה עַד
עוֹלָם: שְׂמֹאל א ג ד
4. וְאִשׁ אֵל אֲבִירָתָא כָּל
מִעֵם מִבְּרָא לְכֹלֹת אֵת
עֵינָא וְלִאֲרִיב אֵת נִפְשָׁה
עַל מִרְבִּית בִּיבִית יִמְנוּת
אֲנִישֵׁי: שְׂמֹאל א ג ד
5. בִּי אִם תִּכְסֵּי כִּבְרָת
וְתִרְבִּי כִּי בִרְיָת נִכְתָּם
עֵינָא לִפְנֵי נָאם אֲדִינָא
אֲלֵהֶם: יִרְמִיּוֹ ה ב כ
6. בִּי אִם גִּדּוֹל שָׂרָא
עַל אֲלֵהֶם קָרִיבִים אֲלֵהֶם
בִּי אֲלֵהֶם כָּל קָרִיבִים
אֲלֵהֶם: דְּבָרִים ד ו
7. דִּרְשׁוּ יִי הִתְבְּרָאוּ
קָרִיבֹת בְּדִיתוֹתָיו קְרוּבִים:
יִשְׁעִיהוּ נ ה ו
8. וְאֲבָרֵם אֵל שְׂרָא
מִבְּרָא אֵת קָרִיבִים אֲלֵהֶם
אִישׁ בִּי יִדְּהָ וְכַ מִּבְּשׁוֹ
זָבִי קָטָה הוּא:
וְיִקְרָא ט ו

וּיְקָרָא טו ב

גליון הש"ס

גמ' לוי נפק לקרייתא.
כעין זה עירובין דף כח
ע"ב:

הגהות הב"ח

(א) גמ' ככה יעשה כל דבר
שהוא: (ב) שם מי יהיה
יבמה לדמאי לקמיה דרבי
אמי: (ג) שם ויהי איתם:
(ד) רש"י ד"ה אמר רבא
גרסינן. נ"צ ס"א אמר
רבא גרסי' ול"ג אמר
רבא: (ה) תוס' ד"ה רבא
וכו' מר הא תורה איכא
הא גמילות:

מוסף רע"י

רבה ואבני מדבית עלי
קאתו. אבני ורבה מדבית
עלי קאתו, כך שמעתי
ובשמיעת חולין פירק הריזע
(קלג). אשכחן דרבה לאו
בזן הוה, ושמו אדמו מצית
עלי היתא, וזע גורקין רבית
ואבני ומפרשי על דבריה דבר
נחמני (ר"ה יח.). יבול
יהא דם היוצא מפיו.
של זב יהא נדון כרוק, ודס
היוצא מפיו אמרתי יאה דדס
מזי (נדד ג.).

וְכִבְּהָ יַעֲשֶׂה דָבָר שֶׁהוּא מַעֲשֶׂה מַעֲבָה. וְאִם וְלֹא־מִן הַיָּד (סנהדרין 97 סה:) דַּעֲקִימַת פִּיּוּ הוּא מַעֲשֶׂה הַיָּד מִמַּעֲטִינָן קְרִיאה וְיָזַל דְּמִ"מ מַעֲשֶׂה גְרוּעַ הוּא יוֹסֵת מְרִיקָה אִי נָמִי לֹא דְמִי לְמַנְהִיג בְּקוֹל שֶׁהוּא מַעֲשֶׂה גְדוֹל: **לֹא־חָזִין פְּסוּלָה**. מִשְׁמַע שְׁפוֹסָה לֹא־חָזִין

(6) רקקה ולא קראה חליצתה כשירה "רקקה
 ולא חלצה ולא קראה חליצתה פסולה
 בקראה ולא רקקה ולא חלצה אין כאן בית
 מיתחוש מני אילימא רבי אליעזר חלצה ולא
 רקקה ולא קראה חליצתה כשירה והא אמר
 רבי אליעזר יבכה יעשה (6) דבר שהוא
 מעשה מעכב אלא פשיטא רבי עקיבא וקתני
 רקקה ולא חלצה ולא קראה חליצתה פסולה
 למאן אילימא לעלמא פשיטא מי הויא חליצה
 דאישתריא לעלמא אלא לאו לאחין שמע
 מינה ולר"ע מאי שנא ריקקה ומאי שנא
 קרייה קרייה דאיתא בין בתחלה בין בסוף
 לא מיתחלפא ליה ריקקה דבתחלה ליתא
 ולבסוף איתא מיתחלפא ליה ואתו למישרי
 חלוצה לאחין ואיכא דאמרי הכי שלחו ליה
 ייבומה שרקקה תחלוץ ואינה צריכה לרוק
 פעם אחרת כי ההיא (7) דאתיא לקמיה דרבי
 אמי הוה יתיב רבי אבא בר ממל קמיה רקקה
 מקמי דתחלוץ אמר ליה רבי אמי חלוץ לה
 ושרי לה תיגרא אמר ליה ר' אבא והא בעינן
 מירק הא רקקה לה ותירוק ומה בכך גנפיק
 מיניה חורבא דאי אמרת תיהדר ותירוק
 אמרי ריקקה קמייתא לית בה מששא ואתי
 למישרי חלוצה לאחין והא בעינן כסדרן
 כסדרן לא מעכבא הוא סבר דחויי קא מדחי
 ליה נפק דק ואשכח דתניא (8) בין שהקדים
 חליצה לריקקה בין שהקדים ריקקה לחליצה
 מה שעשה עשוי (9) לוי נפק לקרייתא בעו
 מינה גידמת מהו שתחלוץ יבמה שרקקה
 דם מהו (10) אבל אגיד לך את הרשום בכתב
 אמת מכלל דאיכא כתב שאינו אמת לא
 הוה בידיה אתא שאיל בי מדרשא אמרו
 ליה ימי כתיב וחלצה ביד וימי כתיב וירקה
 ורוק אבל אגיד לך הרשום בכתב אמת וכי
 יש כתב שאינו אמת לא קשיא (11) כאן בגזר
 דין שיש עמו שבועה כאן בגזר דין שאין
 עמו שבועה כדרב שמואל בר אמי דאמר
 וינתן מגזר לגזר דין שיש עמו שבועה שאינו
 גזר עלי אם יתכפר עון בית עלי בזבח ובמנחה

(גיטין 97 דף:) כל מקום ששנו חכמים חליצה פסולה אינה פוסלת על האמין הכא דייק מדלא קמיין אין כאן בית מיהוש ודלא כפי' הקונטרס דפירש דאמיא כמ"ד כל מקום ששנו חכמים חליצה פסולה פוסלת דא"כ צלא שום דיוק הוה מצי לאוקומי כוותי' **ב**י דרבי ודחצי' ביד. והא דקאמר צירושלמי שחולצו צימין למזמא בעמלא אכל עיכובא ליכא:

רַבָּא ואבײ מדיבת עױ קאטו.
 רבה גרם דרצא לא הוה
 כהן כדאמר צפ' הזרוע (חולין קנב.
 וט) דאמר ליה לשמעיה זכי לי
 מתנתא אבל רבה היה כהן דאמר
 צפרק עד כמה (בכורות ט.) רבה צטיל

תוספות ישנים

לא הוה בידיה אהא שאלי
 מי. ומרדכא. וצב"ר (א) דרבי
 מי (ב) אהא קומי ר' אבהי
 וזלי' קן וקן שאלי ממני
 וזלי' דעמי אהא עמי דעמי
 פשטו עמניו ור' אבהי דלא
 פשט לכו משקרא מפני
 שיהי מתנאה על שחי
 מרדכין אותו מאלו דמי
 מושיעין אותו במהם
 ובה לשיקל לוי דיע להשבי
 ובה אהאזא עמיתא
 לנאס תלמודי: ה"ג ע"ה
 ואבי' מרדכי' עלי קתמו.
 וזלי' ר' אבהי דלא רבא לא היה
 כהן דחלפא פ' אהי' ארוע
 וזלי' לנמשיה שיהי כהן
 וזלי' קן במתנתא חבל הוא לא
 וזלי' חותם שלח היה כהן
 ועוד דאמר ר' אבהי דרביה
 מ' אהא ואבי' מ' ענין.
 וסבירא כה"פ (א) עמי' (ב)מבועי
 אהא עמי' אהא דלא חמר
 אבי' דאחא חומה דביהו
 דאבי' לקימי דרביה
 דלפוקא על שמי ואין חמר
 דאבי' נולד קודם אבי' מר
 שיהי אהי' עמי' צנריך
 עמי' שאלנו (ב)מבועי. מ' עמי'
 דאבי' ורבה הו' יב"ר קמי'
 דרביה אהי' דלא למי ענכין
 דאבי' חמר עלא ר' אבהי
 נשוקא ואחא כלפי' שמי'
 אהאנא קעמי' אהי' שיהי'
 דאחא עמי':

(א) וכ"ה צירושלמי כאן הלכה
ו' דלוי בעלמא השיב קן לפני
רבי ע"ש.

תום' חד מקמאי

תניא חלצה ולא רקקה
ולא קראה חליצתה כשרה
רקקה ולא חלצה ולא
קראה חליצתה פסולה
קראה ולא רקקה ולא
חלצה אין כאן בית
מיחוש. מני אילימא ר"א
חלצה ולא קראה ולא
רקקה [חליצתה] כשרה
הא ר' אליעזר אומר כל

דבר [שהוא] מעשה מעכב (פסולה). אלא פשיטא ר"ע וקתני רקקה ולא חלצה ולא קראה חליצה פסולה לעלמא ומפסלת לאחים אליבא דר"ע נמי רקקה ולא חלצה ולא קראה פסולה לאר שמואל יבמה שריקה תתרוץ אלמא בריקה ליהויא פסולה לאחים אלמא כל יבמה יכולה לפסול עצמה מן האחים אם תרוק בפני אחד מהם. ואיכ' קשיא על דאמר לעיל יבמה חלצה בין חורשים שמא חלצה לאחר מהם ואם איתא ליתני שמא רקקה בפני אחד מהם לכך אני אומר שאין רקקה פוסלת מן האחים אלא כשהיא לפני ב"ד ולא דמי רקקה לחליצה דאילו חלצה אין זכין ודחלה אפי' שלא בפני ב"ד פסולה מן האחים להכי אמר אין חורשין שמא חלצה לאחד מן האחים טעמא דלא חזינא לא חזינן חיישין שמא נוהג אבל רקקה שורדה ליהויא ורקקה כל האחים אלביא ב"ד וכן נראה בפירש"י ולי' שהיבמה שחלצה לפני ב"ד תתרוץ אלמא בפני ב"ד אין שלא בפני ב"ד אלא פסלה: לוי נאם כל קלייתיה ב"ד מניה יבמה גזמה מהו שנתחלק. וקתני דם מן ב"ד מדרשא א"י כתיב ורוק שחור לאבדו דשמואל יבמה שריקה אם תתרוץ לפני שא"א ברם לא צנחצויה מייחבי יכול אלא ד היוצא מפיו ויבמה האמה של שמי אמר [תל'] וזכר אורי (מטבא) ומפי האמה אורי' טמא אלא חלצה ורוק אמאי [משנינן] ק"ל כמ' כמבוצע' כמ' בשותת. פ"י (רמב"ם) [שנותן] אפשר לא חלצה צנחצויה חלצה לרוק כמלכחיליה דכא' גבי מדרשא א"י כתיב ורוק שחור. ומתני' נמי הכי משלו דמאטרוץ רקקה למעט דם היוצא מפיו אלמא אי לא מעטיה קרא ה"א בכלל כי חזק ביהוה מהו צנחצויה האמר מתי' שרשעתא קמייתא מדרש שריקה במקום חליצה דסגי בהכי משלו בשותת ואהי שמעתא בתריתא דבעי צנחצויה שריקה של במקום חליצה מן האחים דאי איתא צנחצויה חלצה הוה שריקה ביהוה חלצה. אבל לית בה צנחצויה חלצה ואלא פסולה לא גזרינן בה מיד דבפ' כל הגט אמר שמואל כל [מקום] שנתחבם צנחט נסול [פסול] ופסול ליתא פסולה פסולה פסולה